2018 (2023-2024) – Nr. 3
ingediend op 29 maart 2024 (2023-2024)

Verslag

namens de Commissie voor Welzijn,
Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding
uitgebracht door Koen Daniëls en Katrien Schryvers

over het ontwerp van decreet

tot wijziging van het decreet van 20 april 2012
houdende de organisatie van kinderopvang
van baby's en peuters
en het decreet van 3 mei 2019
houdende de organisatie van buitenschoolse opvang
en de afstemming tussen buitenschoolse activiteiten

Documenten in het dossier:
2018 (2023-2024) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
– Nr. 2: Amendement

Vlaams Parlement

verzendcode: WEL

Samenstelling van de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding:

Voorzitter: Stefaan Sintobin.

Vaste leden:
Koen Daniëls, Veerle Geerinckx, Elke Sleurs, Tine van der Vloet, Katja Verheyen;
Immanuel De Reuse, Stefaan Sintobin, Suzy Wouters;
Maaike De Rudder, Katrien Schryvers;
Freya Saeys, Maurits Vande Reyde;
Ann De Martelaer, Jeremie Vaneeckhout;
Freya Van den Bossche.

Plaatsvervangers:
Allessia Claes, Freya Perdaens, Sarah Smeyers, Annabel Tavernier, Jeroen Tiebout;
Yves Buysse, Ilse Malfroot, Frieda Verougstraete-Deschacht;
Vera Jans, Kurt Vanryckeghem;
Gwenny De Vroe, Emmily Talpe;
Johan Danen, Celia Groothedde;
Emine Gül Isci.

Toegevoegde leden:
Lise Vandecasteele.

INHOUD

I. Toelichting door Hilde Crevits, Vlaams viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin 4
1. Aanleiding 4
2. Voorzorgsbeginsel 4
3. Differentiatie handhavingsmaatregelen 4
4. Uittreksel strafregister 5
5. Beleidsvoerend vermogen 6
6. Financieringskader 6
7. Comité van Toezicht op de Handhaving in de Kinderopvang 6
8. Inhoudelijke bespreking 6
8.1. Artikel 2 – Definities 6
8.2. Artikel 3 en 4 7
8.3. Artikel 6 7
8.4. Artikel 8 en 11 7
8.5. Artikel 12 7
8.6. Artikel 14 8
8.7. Artikel 15 8
8.8. Artikel 17 8
8.9. Artikel 24 8
8.10. Artikel 24/1 9
8.11. Artikel 20 9
II. Algemene bespreking 10
1. Uiteenzetting door Lise Vandecasteele 10
2. Uiteenzetting door Freya Saeys 11
3. Vragen van Koen Daniëls 12
4. Uiteenzetting door Celia Groothedde 14
5. Uiteenzetting door Hannes Anaf 15
6. Uiteenzetting door Ilse Malfroot 16
7. Uiteenzetting door Katrien Schryvers 17
8. Antwoord van minister Hilde Crevits 19
9. Replieken 22
III. Artikelsgewijze bespreking 25
IV. Eindstemming 25
Gebruikte afkortingen 26
Bijlage: zie de dossierpagina van dit document op www.vlaamsparlement.be

De Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding besprak op 19 maart 2024 het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 20 april 2012 houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters en het decreet van 3 mei 2019 houdende de organisatie van buitenschoolse opvang en de afstemming tussen buitenschoolse activiteiten.

Op dit ontwerp van decreet werd één amendement ingediend. Het werd verspreid als *Parl.St.* Vl.Parl. 2023-24, nr. 2018/2.

De presentatie van minister Hilde Crevits is terug te vinden op de dossierpagina van dit document op www.vlaamsparlement.be.

I. Toelichting door Hilde Crevits, Vlaams viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

1. Aanleiding

Minister *Hilde Crevits* geeft aan dat de kern van het ontwerp van decreet de uitvoering is van een aantal essentiële aanbevelingen van de Onderzoekscommissie naar de veiligheid in de kinderopvang (hierna: de onderzoekscommissie) (*Parl.St.* Vl.Parl. 2021-22, nr. 1176/14). Met deze maatregelen wil ze de leefwereld van baby’s en peuters veiliger en beter maken. De belangrijkste maatregel in het ontwerp van decreet is de decretale verankering van het voorzorgsbeginsel. Gelet op de kwetsbaarheid van de opgevangen jonge kinderen, moet het agentschap Opgroeien (hierna: het agentschap) de mogelijkheid hebben om altijd te kunnen optreden nog voor er een inbreuk is vastgesteld, wanneer zich risico’s voordoen die verontrustend zijn voor de kwaliteit van de kinderopvang en voor de veiligheid van de opgevangen kinderen.

2. Voorzorgsbeginsel

De minister licht toe dat het voorzorgsbeginsel drie aspecten bevat: voorzorg, preventie en zorgvuldigheid. Voorzorg betekent dat er onzekerheid is over de vraag of er schadelijke effecten kunnen voortkomen uit de feiten of de vermoedens. Preventie betekent dat er sprake is van een reëel en dringend gevaar, maar dat de schade zich nog niet heeft voorgedaan. Het is nog mogelijk om op te treden om schadelijke effecten te voorkomen. Het zorgvuldigheidsbeginsel is er wanneer er zich een incident heeft voorgedaan. De overheid moet dan maatregelen nemen om de schade te beperken of te doen ophouden. De drie begrippen worden voor het gebruik gedefinieerd als voorzorgsbeginsel, wat aansluit bij de aanbeveling van de onderzoekscommissie en als term algemene bekendheid heeft gekregen.

3. Differentiatie handhavingsmaatregelen

Ten tweede gaat het ontwerp van decreet over de invoering van een grotere differentiatie aan handhavingsmaatregelen. De minister wijst erop dat de onderzoekscommissie heeft aangegeven dat het arsenaal aan bestuurlijke maatregelen beperkt was: schorsen, opheffen, de vergunning aanpassen of een geldboete opleggen. In het ontwerp van decreet worden tien bijkomende maatregelen opgenomen die ook beveiligende maatregelen worden genoemd, en onderling gecombineerd kunnen worden. Ze zijn bedoeld om, samen met de organisatoren en eventueel externe instanties, de risico’s of inbreuken die worden vastgesteld in het handhavingstraject te remediëren. De maatregelen willen beveiligen en ondersteunen, zodat de opvang in eerste instantie open kan blijven, maar ze kunnen ook een eerste stap zijn in een handhavingstraject naar een schorsing of sluiting van de kinderopvanglocatie, als de situatie niet verbetert. Een beveiligende of bestuurlijke

maatregel kan verlengd of gewijzigd worden als de aanleiding niet is weggewerkt. De maatregelen zijn erop gericht om proportioneel te kunnen aansluiten bij de vastgestelde tekorten.

Minister Hilde Crevits somt een aantal bijzondere aspecten van de besluitvorming op. De beslissing van het agentschap moet een aantal elementen bevatten zodat de organisator duidelijk weet hoelang de maatregel geldt en wat hij moet doen om de maatregel ongedaan te maken. Bepaalde kosten kunnen ook geheel of ten dele aangerekend worden aan de organisator. Voorbeelden zijn maatregelen waarbij een bepaalde opleiding of ondersteuning wordt opgelegd, of de kosten verbonden aan het aanstellen van een voorlopige bewindvoerder. Anderzijds zal een organisator ook een eenmalige forfaitaire vergoeding krijgen als na een schorsing blijkt dat de gebeurtenis te wijten is aan een oorzaak die volledig buiten de organisator of zijn medewerkers ligt. De minister ziet dat als een flankerende maatregel, zoals de onderzoekscommissie aanbevolen heeft. Het staat de organisator altijd vrij om een schadevergoeding te vorderen als hij van oordeel is dat het agentschap een fout heeft gemaakt die bepaalde schade heeft veroorzaakt en er ook een oorzakelijk verband is tussen de fout en de schade.

4. Uittreksel strafregister

Ten derde geeft minister Hilde Crevits aan dat er een wijziging is van de opvolging van het uittreksel uit het strafregister van iedereen die werkzaam is in de kinderopvang. De onderzoekscommissie vroeg een betere opvolging van die uittreksels. De minister wijst erop dat de aanbevelingen van de onderzoekscommissie niet gelijklopend zijn met de bepalingen van het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers (hierna: het decreet van 3 juni 2022). Dat decreet is van toepassing op de andere sectoren die een activiteit uitoefenen waarbij minderjarigen betrokken zijn. Er is in het ontwerp van decreet rekening gehouden met de aanbevelingen van de onderzoekscommissie en met het decreet van 3 juni 2022. Ze denkt daarmee maximaal tegemoet te komen aan de nood aan beveiliging van de opvang van zeer kwetsbare jonge kinderen. Dat betekent een afwijking van de algemene decretale regeling en dus een lex specialis.

Een eerste stap is de controle van het goed gedrag en zeden bij de aanstelling van elke nieuwe medewerker en persoon met direct contact met de kinderen door de controle van het uittreksel uit het strafregister. Er is ook een controle van het uittreksel uit het centrale strafregister op naam van de rechtspersoon en van het uittreksel uit het strafregister van de zaakvoerders en bestuurders. Dat gebeurt op dezelfde wijze als in het decreet van 3 juni 2022. Het uittreksel uit het strafregister mag maximaal een maand oud zijn.

De organisator moet in een schriftelijk document aan de medewerkers de verplichting opleggen om strafonderzoeken of veroordelingen met betrekking tot feiten die impact hebben op het goed zedelijk gedrag van de betrokken persoon, te melden aan de organisator. Dat sluit aan bij aanbeveling 15 van de onderzoekscommissie. Als de organisator een dergelijke melding krijgt van de medewerker, voert hij een nieuwe controle uit. Het is mogelijk dat de organisator op een andere wijze op de hoogte wordt gebracht van een strafonderzoek of veroordeling, bijvoorbeeld in een melding in het kader van de omzendbrief van het College van procureurs-generaal 8/2014. Ook dan voert de organisator een nieuwe controle uit. Het uittreksel uit het strafregister moet om de drie jaar opnieuw opgevraagd worden. Ook dat is een afwijking van het decreet van 3 juni 2022. Aanvullend is ook het Vergunningsbesluit van 22 november 2013 aangepast. De organisator moet elke nieuwe melding van een strafonderzoek of nieuwe veroordeling ook melden aan het agentschap.

5. Beleidsvoerend vermogen

Ten vierde wordt er gezorgd voor de decretale verankering van het beleidsvoerend vermogen als vergunningsvoorwaarde. De minister stipt aan dat het noodzakelijk is dat de organisator van bij de aanvang van zijn activiteiten beschikt over beleidsvoerend vermogen om kwaliteitsvolle kinderopvang te organiseren en dat hij zich daarvoor laat ondersteunen. Het beleidsvoerend vermogen is de basisvoorwaarde waar alle vergunningsvoorwaarden aan zijn opgehangen. Gezien het grote belang wordt deze voorwaarde decretaal verankerd. Kandidaat-organisatoren moeten, vooraleer ze een vergunning kunnen aanvragen, een starterstraject volgen, tenzij ze worden vrijgesteld. De focus daarbij ligt op beleidsvoerend vermogen. Ook bestaande organisatoren zullen moeten beschikken over het beleidsvoerend vermogen om kwaliteitsvolle en duurzame kinderopvang te organiseren. Het ontwerp van decreet definieert wat onder beleidsvoerend vermogen moet worden verstaan en wat de belangrijkste dragers zijn. Die definitie is met het oog op de eenvormigheid overgenomen uit de regelgeving over het kwaliteitslabel voor de kleuteropvang.

6. Financieringskader

Ten vijfde is er de decretale verankering van het engagement om een financieringskader te ontwikkelen met het oog op een duurzame uitbouw van de kinderopvang, met onder meer aandacht voor een adequate verhouding van het aantal kinderen ten opzichte van het aantal personeelsleden. In artikel 3 van het decreet van 20 april 2012 houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters wordt het tweede lid geactualiseerd en aangevuld met een bepaling in functie van het uitwerken van een financieringskader dat een duurzame uitbouw van de kinderopvang mogelijk moet maken met onder meer aandacht voor kwaliteit en kwantiteit. De minister geeft aan dat daarin ook stappen zijn gezet bij in de begroting voor 2023 en 2024, waarbij wordt gewerkt aan een steviger en meer gelijke financiering. Ook worden de eerste stappen gezet in het kader van de verbetering van de ratio. Tegelijkertijd is aan de verschillende stakeholders de opdracht gegeven om een toekomstplan uit te werken voor de kinderopvang. De eindconclusies daarvan zijn toegelicht op 14 maart 2024.

7. Comité van Toezicht op de Handhaving in de Kinderopvang

Ten zesde is er de decretale verankering van het Comité van Toezicht op de Handhaving in de Kinderopvang. De minister vindt het belangrijk om een externe blik van deskundigen te houden op het handhavingsbeleid. Op dit ogenblik functioneert het comité op basis van een samenwerkingsakkoord tussen het agentschap en het comité. Er is een duidelijke rol uitgewerkt voor het comité. In een besluit van de Vlaamse Regering zullen samenstelling, werking en vergoeding verder geregeld worden.

8. Inhoudelijke bespreking

8.1. Artikel 2 – Definities

Vervolgens overloopt minister Hilde Crevits een aantal technische wijzigingen in het ontwerp van decreet. Zo zijn in artikel 2 een aantal nieuwe definities ingevoegd. De belangrijkste zijn de definities van het voorzorgsbeginsel en het beleidsvoerend vermogen. In opvolging van het advies van de Raad van State zijn er twee wijzigingen aangebracht aan de definities. De definitie van kinderopvang wordt gewijzigd, waardoor er voor de opvang in de gezinswoning van het kind, ook gekend als opvang aan huis, geen vergunningsplicht meer geldt. In de definitie van het voorzorgsbeginsel wordt het woord "plicht" vervangen door het woord "mogelijkheid". Dat is van belang omdat het agentschap altijd de afweging moet maken of en welke bestuurlijke maatregelen nodig zijn op het ogenblik dat het voorzorgsbeginsel toegepast wordt.

8.2. Artikel 3 en 4

In artikel 3 wordt de bepaling over de uitbouw van de kinderopvang geactualiseerd en aangepast. In artikel 4 wordt in het eerste lid het onderscheid tussen gezinsopvang en groepsopvang geschrapt op decretaal niveau. In het derde lid wordt het passend onderzoek uitgebreid met een beoordeling of de organisator over voldoende beleidsvoerend vermogen beschikt. Dat maakt een grondige controle mogelijk voor de start van een kinderopvanglocatie.

8.3. Artikel 6

Artikel 6 heeft betrekking op de vergunningsvoorwaarden. Paragraaf 1 wordt volledig vervangen door een nieuwe paragraaf over beleidsvoerend vermogen. Paragraaf 2 en 3, die betrekking hebben op de vergunning van de opvang aan huis, worden opgeheven. In paragraaf 2 wordt ook de bepaling over de draagkracht in de gezinsopvang geschrapt. Die bepaling zit immers vervat in het beleidsvoerend vermogen. Paragraaf 4 heeft betrekking op het uittreksel uit het strafregister en wordt vervangen door een volledig nieuwe regeling.

8.4. Artikel 8 en 11

De minister stipt aan dat ook over de subsidies een aantal aanpassingen zijn aangebracht. In artikel 8 wordt de mogelijkheid ingevoerd om IKT-subsidies te verlenen aan de opvang van schoolgaande kinderen binnen de vergunde opvang voor baby’s en peuters. Op die manier wordt ervoor gezorgd dat organisatoren met inkomensgerelateerde plaatsen die hoofdzakelijk baby’s en peuters opvangen, binnen hun vergunde capaciteit ook een inkomensgerelateerde bijdrage zouden kunnen vragen voor buitenschoolse opvang, bijvoorbeeld van broers of zusjes van baby’s of peuters die er al in opvang zijn op schoolvrije dagen of vakanties.

Artikel 11 geeft een rechtsgrond voor de subsidiëring van organisaties die ondersteuning bieden aan de organisatoren van kinderopvang en past de mogelijkheid tot subsidiëring ook aan voor de organisatoren van de lokale loketten kinderopvang.

8.5. Artikel 12

Artikel 12 regelt een aanpassing van de lokale loketten kinderopvang. De huidige regelgeving bepaalt dat de organisatie van het lokaal loket kinderopvang een initiatief is van het lokaal overleg kinderopvang en dat, als er geen initiatief komt, het lokaal bestuur de eindverantwoordelijkheid heeft om te zorgen dat er een loket komt. In de praktijk blijkt dat de overgrote meerderheid van de loketten georganiseerd wordt door het lokaal bestuur. Die situatie wordt nu bekrachtigd in de regelgeving, maar er wordt nog ruimte gelaten voor een andere invulling. Als het lokale bestuur die opdracht niet opneemt, kan een andere actor, zoals een Huis van het Kind, die organisatie opnemen.

De minister benadrukt dat het lokaal loket kinderopvang een belangrijk instrument is voor het voeren van een lokaal geïntegreerd gezinsbeleid. De betrokken actoren werken geïntegreerd samen om gezinnen met jonge kinderen te ondersteunen. Daarom voorziet het ontwerp van decreet uitdrukkelijk de mogelijkheid voor het lokaal loket kinderopvang om samen te werken met een Huis van het Kind. Als het lokaal loket kinderopvang niet door het lokaal bestuur, maar door een andere actor wordt georganiseerd, dan is dat een verplichting. Het lokaal loket kinderopvang is een neutraal informatie- en ondersteuningspunt voor gezinnen met een vraag naar kinderopvang. Met het oog op neutraliteit is het van belang dat de rol van aanbieder van kinderopvang en de rol van organisator van het lokaal loket worden gescheiden.

8.6. Artikel 14

Artikel 14 heeft betrekking op het toezicht, dat kan worden uitgevoerd door eventuele private toezichthouders of door het agentschap. Het toezicht van het agentschap wordt in een nieuw artikel 15/1 uitgewerkt. Daar wordt opgenomen dat het agentschap het toezicht uitoefent op basis van alle informatie die beschikbaar is. Dat houdt in dat het agentschap toezicht mag uitoefenen op basis van stukken maar ook van andere informatie waarover het beschikt. De toezichtsmogelijkheden van het agentschap worden uitgebreid met het oog op de toepassing van het voorzorgsbeginsel.

8.7. Artikel 15

De aanmaning is een eerste stap in de formele handhaving. Het is duidelijke communicatie met de organisator dat bepaalde zaken aangepakt moeten worden om te vermijden dat er bestuurlijke maatregelen genomen worden.

Ook wanneer het voorzorgsbeginsel wordt toegepast, wordt de organisator hierover aangemaand. Aangezien het voorzorgsbeginsel ook aanleiding kan geven tot bestuurlijke maatregelen, is het evident dat de organisator op dezelfde wijze aangemaand en geïnformeerd zal worden over de vaststellingen en de mogelijke gevolgen.

Minister Hilde Crevits wijst erop dat de uitzonderingen hierop worden uitgebreid met twee nieuwe gevallen. Ten eerste, als een herstel van de inbreuk niet meer mogelijk is. In dat geval zal de organisator sowieso wel nog de kans krijgen om gehoord te worden aangezien het agentschap altijd een voornemen formuleert alvorens een beslissing te nemen. Ten tweede, bij de stopzetting van de subsidie bij gelijktijdige opheffing of wijziging van de vergunning. In dat geval moet er voor de subsidie geen afzonderlijke aanmaning gebeuren. De subsidie volgt de beslissing over de vergunning.

8.8. Artikel 17

Er wordt een nieuw hoofdstuk ingevoegd met betrekking tot de opdrachten van het Comité van Toezicht op de Handhaving in de Kinderopvang. Dit comité functioneert nu op basis van een charter en zal hierna ook een decretale basis krijgen om op vaste wijze zijn rol op te nemen in het handhavingsbeleid. De minister verduidelijkt dat dit comité bestaat uit een aantal externe deskundigen die het agentschap en de minister adviseren over het handhavingsbeleid op basis van concrete handhavingsdossiers of vragen van het agentschap.

8.9. Artikel 24

Er is ook een aanvulling van de bepalingen met het oog op de gegevensverwerking. De samenwerking met enkele externe instanties voor handhaving vergt een aanpassing van de bepaling die betrekking heeft op de gegevensverwerking. Artikel 24 van het decreet wordt gewijzigd, zodat de relevante gegevens kunnen worden gedeeld met de externe instanties die voortaan ook een rol opnemen in de handhavingsprocedure.

De in het ontwerp van decreet vermelde gegevens kunnen worden gedeeld met het comité, de instanties die de risicoanalyse uitvoeren voor het agentschap, de instanties die de organisatoren ondersteunen in het kader van het beleidsvoerend vermogen en de gerechtelijke instanties die belast zijn met bepaalde onderzoeken.

De minister vermeldt nog dat de adviezen van de VTC en de Gegevensbeschermingsautoriteit werden verwerkt. Er loopt een GEB/DPIA bij het agentschap in samenwerking met Digitaal Vlaanderen.

8.10. Artikel 24/1

Er wordt een artikel 24/1 ingevoegd, dat specifiek betrekking heeft op de actieve openbaarheid. Het gaat om informatie die door de overheid openbaar wordt gemaakt zonder op een specifieke vraag van de betrokkene te wachten. Het is voor ouders die een opvang zoeken of die hun kind in de opvang plaatsen belangrijk dat zij voldoende informatie ter beschikking krijgen om bepaalde keuzes te maken en de opvang waar hun kind gebruik van maakt, te volgen.

Er worden drie instanties opgenomen die in het kader van actieve openbaarheid gegevens kunnen bekendmaken: de toezichthouder, het agentschap en de lokale loketten kinderopvang. De toezichthouder doet dat uiteraard via de inspectierapporten. Het agentschap publiceert informatie op de website om ouders te informeren en hun een zo volledig mogelijk beeld te geven over de kinderopvang. Deze gegevens zijn ook relevant om de informatie te kunnen linken aan de persoon of de rechtspersoon die verantwoordelijk is voor de organisatie van de kinderopvanglocatie. Het gaat over een aantal administratieve gegevens zoals naam, adres, rechtsvorm, ondernemingsnummer, vergunde capaciteit maar ook of er een aanmaning is, het soort bestuurlijke maatregel en de status van de reactie hierop van de organisator.

Er wordt ook meer gedetailleerde informatie bekendgemaakt over de vastgestelde inbreuken die aanleiding hebben gegeven tot de maatregel. Het feit dat wordt aangegeven om welke inbreuk het gaat, maakt de bekendmaking van de bestuurlijke maatregel nog meer proportioneel. De inbreuken worden alleen bekendgemaakt als het agentschap overgaat tot handhaving.

Ook de meldingen die aanleiding hebben gegeven tot de opstart van handhaving worden bekendgemaakt. De minister is zich ervan bewust dat omzichtig moet worden omgesprongen met de publicatie van meldingen. Die zijn divers en moeten onderzocht worden alvorens ze bekendgemaakt kunnen worden. Daarom maakt men de keuze om die alleen maar bekend te maken als ze aanleiding hebben gegeven tot de opstart van handhaving. Er zal niet worden vermeld van wie de melding uitging.

De Vlaamse Regering zal bepalen op welke wijze de organisator kan reageren op de bekendmaking in het geval van een aanmaning, een vastgestelde inbreuk of de toepassing van het voorzorgsbeginsel.

Informatie over de vastgestelde inbreuken kan in sommige gevallen ook beschouwd worden als informatie van persoonlijke aard. Als het een kleine opvangvoorziening betreft, is het immers niet uitgesloten dat in de omschrijving van de inbreuk informatie wordt vrijgegeven over het gedrag van een identificeerbaar persoon of dat die informatie in zekere mate een waardeoordeel over die persoon inhoudt. Bij de bekendmaking moet erover worden gewaakt dat deze informatie niet op onevenredige wijze afbreuk doet aan het privéleven van de betrokkene. Er wordt ook bepaald dat een publicatie van een opheffing tot zes maanden na de opheffing wordt bekendgemaakt.

De lokale loketten kinderopvang krijgen de mogelijkheid om voor de uitoefening van hun decretale taken een aantal gegevens te publiceren om toekomstige ouders via alle kanalen zo goed mogelijk te informeren.

8.11. Artikel 20

Artikel 20 bevat een wijziging aan het decreet van 3 mei 2019 houdende de organisatie van buitenschoolse opvang en de afstemming tussen buitenschoolse activiteiten om de bepalingen over het uittreksel uit het strafregister in overeenstemming te

brengen met het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers.

Artikel 11 van het decreet van 3 mei 2019 bepaalt dat het agentschap een kwaliteitslabel toekent aan de organisator van kleuteropvang die dat kwaliteitslabel aanvraagt en voldoet aan de kwaliteitsvoorwaarden. Dit label is niet verplicht, in tegenstelling tot de vergunning voor de kinderopvang van baby's en peuters. Dat betekent dat er ook kinderen buitenschools opgevangen worden in een voorziening zonder label.

Voor alle voorzieningen, dus zowel die met als die zonder label, is het decreet van 3 juni 2022 nu van toepassing. Dat heeft enkele implicaties. De organisator moet bij de aanstelling van elke nieuwe medewerker het goed zedelijk gedrag controleren, dat minstens een onberispelijk gedrag in de omgang met minderjarigen inhoudt. De betrokkene mag met het oog op die controle een uittreksel voorleggen dat maximaal een maand oud is. De controle kan uitzonderlijk opnieuw worden uitgevoerd voor een medewerker als daar een gegronde indicatie voor is. Ten slotte kan de organisator het uittreksel niet bewaren.

Aangezien het label impliceert dat er bepaalde kwaliteitsvoorwaarden vervuld zijn, wordt aanvullend aan het decreet van 3 juni 2022 bepaald dat de organisator ook over een uittreksel op naam van de rechtspersoon moet beschikken.

Tot slot wijst de minister erop dat er door het al goedgekeurde programmadecreet van 22 december 2023 bij de begroting 2024 een wijziging werd opgenomen in artikel 8 van het decreet van 20 april 2012 houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters waarin de voorrangsregels gewijzigd worden.

II. Algemene bespreking

1. Uiteenzetting door Lise Vandecasteele

Lise Vandecasteele vindt dat het ontwerp van decreet nodig is. Er worden belangrijke stappen vooruit gezet met het voorzorgsprincipe en de handhaving. Zij leest bij de SERV en de Vlaamse Raad WVG dat het ontwerp van decreet niet bij beloftes mag blijven maar dat de beloofde inspanningen effectief moeten worden gerealiseerd met het vrijmaken van de nodige budgetten. Die vrees was er ook tijdens de onderzoekscommissie. Men moet enerzijds evolueren naar het voorzorgsprincipe en het verbeteren van de handhaving maar anderzijds ook naar structurele hervormingen zodat organisatoren de kans hebben om die regels te implementeren. Een te hoge kind-begeleiderratio zorgt voor meer risico's. Die moet verlagen maar in het ontwerp van decreet staan daarover weinig concrete engagementen. De Vlaamse Raad WVG stelt dat meer verantwoordelijkheid geven aan organisatoren alleen mogelijk is als ze meer ondersteuning krijgen. Dat moet worden vertaald in bijkomende middelen.

Het ontwerp van decreet zet tegelijkertijd een stap terug. Lise Vandecasteele betreurt dat artikel 3 wordt geschrapt: het engagement om vanaf 2020 voor alle gezinnen met behoefte aan kinderopvang binnen een afgesproken budgettair kader kinderopvang te organiseren. Het engagement wordt niet vervangen door nieuwe streefdoelen om bepaalde uitdagingen te realiseren. De Vlaamse Raad WVG ziet dat terecht als een verzwakking van het engagement. Er is noch een tijdspad noch een concreet vooruitzicht op een groter budgettair kader. De doelstelling van opvang voor ieder gezin dat er nood aan heeft na 2020, is nog altijd niet gehaald. Op tien jaar tijd zijn er amper 1500 plaatsen bijgekomen. In de zittingsperiode 2019-2024 is het aantal plaatsen achteruitgegaan. Dat dit ontwerp van decreet het engagement afzwakt, betekent een stap achteruit en een gemiste kans.

De Toekomstgroep Kinderopvang heeft een toekomstplan voorgesteld en vraagt een concreet stappenplan voor de komende tien jaar met een tijdskader voor bepaalde engagementen, zoals het verlagen van de kind-begeleiderratio. Volgens de minister is het ontwerp van decreet een kompas voor de toekomst, maar Lise Vandecasteele mist een concreet stappenplan en concrete budgetten. Ze vraagt waarom de minister de bepaling schrapt dat alle gezinnen vanaf 2020 recht hebben op kinderopvang. Wat is haar antwoord op het gebrek aan een tijdskader voor verbetering in de kinderopvang?

2. Uiteenzetting door Freya Saeys

Freya Saeys vindt dat dit ontwerp van decreet tegemoetkomt aan aanbevelingen van de onderzoekscommissie. Toch heeft ze nog een aantal vragen.

In artikel 3 verbindt de Vlaamse Gemeenschap zich tot het ontwikkelen van een financieringskader met het oog op een duurzame uitbouw van de kinderopvang, zowel kwalitatief als kwantitatief. Wat wordt daarmee bedoeld? Ze wijst erop dat het recent bekendgemaakte Toekomstplan Kinderopvang van Kind en Gezin voorstellen bevat die tegenstrijdig zijn met wat werd beslist, met name de voorrangsregels voor mensen die werken of een opleiding volgen.

Een vergunning wordt verleend na een passend onderzoek waaruit blijkt dat de organisator aan alle voorwaarden voldoet. Wat wordt er precies bedoeld met een passend onderzoek? Verschilt dat naargelang de organisator werkt met onthaalouders, en of het om een klein of een groot kinderopvanginitiatief gaat?

Het passend onderzoek heeft ook betrekking op het beleidsvoerend vermogen, dat in de onderzoekscommissie vaak aan bod is gekomen. In de onderzoekscommissie kon niemand duidelijk aangeven wat precies bedoeld wordt met beleidsvoerend vermogen. In dit ontwerp van decreet worden de grote domeinen vernoemd waarop het beleidsvoerend vermogen betrekking heeft. In de memorie van toelichting wordt gesteld dat de realisatie van het beleidsvoerend vermogen in overleg met de sector zal gebeuren. De vraag is of alle segmenten van de kinderopvang daarbij worden betrokken. Zal aan alle organisatoren duidelijk worden gemaakt wat Kind en Gezin van hen verwacht en hoe ze dat vermogen moeten aantonen? Die vraag is pertinent omdat de artikelen met betrekking tot het passend onderzoek en het beleidsvoerend vermogen met terugwerkende kracht ingaan vanaf 1 januari 2024. Aangezien niemand een eenduidige definitie van beleidsvoerend vermogen kon geven, vindt de spreker retroactiviteit opmerkelijk.

Zal het beleidsvoerend vermogen ook ten aanzien van Mentes duidelijk worden gedefinieerd? Daarover zijn er heel wat vragen gesteld in de onderzoekscommissie, die ook heeft aanbevolen om Mentes te evalueren. Wat is de stand van zaken? Freya Saeys vindt het belangrijk dat ook deze aanbeveling wordt uitgevoerd.

Artikel 6 stelt dat de organisator de naleving van de voorwaarden voor het beleidsvoerend vermogen onder meer op basis van documentatie kan aantonen. Wat betekent dat precies? De Vlaamse Raad WVG vreest dat die bepaling zal uitdraaien op meer administratieve belasting. Welke garantie is er dat dat niet het geval zal zijn?

Wat als het agentschap concludeert dat iemand onvoldoende beleidsvoerend vermogen heeft? Kan daar bezwaar tegen worden aangetekend? Aan welke objectieve parameters wordt dat getoetst?

Het onderscheid tussen gezinsopvang en groepsopvang wordt opgeheven, maar er kan nog onderscheid worden gemaakt op basis van het aantal vergunde opvangplaatsen. In functie daarvan kunnen concrete vergunningsvoorwaarden worden gedefinieerd. Freya Saeys wil weten waarom het ontwerp van decreet een onderscheid

afschaft dat vervolgens kan worden gehandhaafd in een uitvoeringsbesluit. Kan de minister een overzicht geven van de positieve en negatieve gevolgen van die afschaffing voor de gezinsopvang? Wat zijn de gevolgen voor het statuut sui generis?

De lijst van beveiligende maatregelen bevat een verbod om een vergunning aan te vragen als het handhavingsdossier elementen bevat die wijzen op ongeschiktheid om als organisator op te treden. De onderzoekscommissie heeft dat gevraagd. Daarnaast is er het beroepsverbod om als verantwoordelijke te worden aangesteld als uit het handhavingsdossier blijkt dat een persoon ongeschikt is voor die functie. Er is voorts de mogelijkheid van een verbod op activiteiten met kinderen ten aanzien van een of meer personen die werkzaam zijn in een opvanglocatie. Deze drie beveiligende maatregelen veronderstellen dat Kind en Gezin een lijst bijhoudt met de namen van mensen die niet geschikt zijn om hun beroep uit te oefenen, om een vergunning aan te vragen of bij wie er een risico op een onveilige situatie is. Het lid vraagt nadere duiding. Bestaat die lijst al? Kan men met het IT-systeem een controle uitvoeren wanneer een aanvraag wordt ingediend?

De toelichting bij de screening van de organisator of persoon werkzaam in een voorziening heeft het over de draagkracht. De draagkracht van de onthaalouder was vroeger decretaal bepaald, maar deze bepaling werd geschrapt omdat men dat niet uitvoerbaar achtte. Het begrip staat opnieuw in de tekst. Draagkracht is een wijzigend gegeven. Waarom denkt men dat vandaag wel te kunnen meten?

Het voorzorgsprincipe hanteren houdt het risico in dat kinderopvanginitiatieven onterecht moeten sluiten. Een overheid die kiest voor dat principe moet haar verantwoordelijkheid nemen en schade vergoeden als de getroffen maatregelen onterecht blijken te zijn. Het ontwerp van decreet bepaalt dat als een vergunning wordt gewijzigd of geschorst naar aanleiding van een gebeurtenis waarvan de oorzaak volledig buiten de schuld van de organisator of zijn medewerkers ligt, het agentschap een eenmalig forfaitair bedrag kan betalen voor geleden inkomstenverlies. Het is bijgevolg mogelijk dat wordt beslist om geen schadevergoeding te betalen. Wanneer wordt er beslist om niet te betalen? Hoe moet men ‘eenmalig’ begrijpen? Zal het forfaitaire bedrag het inkomensverlies dekken? Een schorsing van een maand komt voor een kinderdagverblijf met vijftig personeelsleden neer op een verlies van 26.000 euro. Een schorsing duurt meestal minstens drie maanden. Als het VECK betrokken wordt, is dat nog langer.

De Vlaamse Regering bepaalt ook de maximale duurtijd van de eerste schorsingsbeslissing en van de beveiligende maatregelen. Wat met de maximale termijn voor de tweede schorsingsbeslissing? Organisatoren zeggen onvoldoende informatie te krijgen over de fase waarin hun dossier zich bevindt en wanneer ze eventueel mogen heropenen. Er is vraag naar een systeem waardoor organisatoren exact weten in welke fase van de procedure hun dossier zit.

3. Vragen van Koen Daniëls

Voor *Koen Daniëls* is het een belangrijk ontwerp van decreet, in opvolging van de onderzoekscommissie, waarvan de meerderheid van de partijen de aanbevelingen heeft goedgekeurd. Een aantal aanbevelingen wordt opgenomen in het ontwerp van decreet: de kind-begeleiderratio, het voorzorgsbeginsel, differentiatie van de handhavingsmaatregelen, de opvolging van het uittreksel uit het strafregister, het beleidsvoerend vermogen en het Comité van Toezicht op de Handhaving in de Kinderopvang.

Koen Daniëls vraagt uitdrukkelijk om er in de uitvoeringsbesluiten over te waken dat opvanginitiatieven die het goed doen, niet worden overladen met documenten of verdachtmakingen die alleen toekomen aan initiatieven die het niet goed doen.

Het mag niet zo zijn dat de organisatie met de langste visieteksten automatisch de beste en meest innovatieve is en het meest beleidsvoerend vermogen toont.

In artikel 2 van het ontwerp van decreet wordt het voorzorgsprincipe gedefinieerd. Er staat dat het voorzorgsprincipe losstaat van een inbreuk, maar in het toe te voegen punt 19°, b), staat vermeld: een vaststelling is maar een ernstige gebeurtenis waarbij de fysieke of psychische integriteit van de kinderen is geschonden. Het voorzorgsbeginsel hangt daar samen met een inbreuk. Hoe moet men die twee samen lezen?

Het beleidsvoerend vermogen staat omschreven als de mate waarin de organisator in staat is om een zelfstandig beleid te voeren, rekening houdend met de beschikbare beleidsruimte, met de eigen doelstellingen en met de lokale context. Daaruit vloeit voort dat beleidsvoerend vermogen niet overeenstemt met een lang document. Bij een opvanginitiatief met één verantwoordelijke die tegelijk uitbater en kinderbegeleider is, moet bijgevolg rekening worden gehouden wordt met de beschikbare beleidsruimte gezien de krapte op de arbeidsmarkt.

Het passend onderzoek zoals beschreven in artikel 4 heeft minstens betrekking op de aanwezigheid van het beleidsvoerend vermogen. Het beleidsvoerend vermogen wordt verder uitgewerkt in artikel 6, dat duidelijk aangeeft waarover het gaat. Er staat bijvoorbeeld dat men een innovatieve houding moet aannemen met het oog op vernieuwing. Hoe moet men die innovatieve houding zien? Het zou jammer zijn mocht Zorginspectie of het agentschap houten blokjes als innovatief beschouwen en duploblokjes, die ontwikkelingspsychologisch degelijk zijn, niet.

Voorts pleit de N-VA ervoor dat alle kinderbegeleiders maximaal de Nederlandse taal actief beheersen zodat kinderen Nederlands kunnen spreken met alle kinderbegeleiders.

Het is goed dat het uittreksel uit het strafregister wordt opgenomen in artikel 6. Er worden twee zaken opgenomen: artikel 596, tweede lid, of het zogenaamde model 2, en daarnaast wordt in het arbeidsreglement bepaald dat wie voorwerp uitmaakt van een onderzoek, dat moet melden. Eigenlijk is dat een indekking omdat een organisator geen rekening kan houden met wat hij niet weet. Men kan niet meer dan dat opnemen.

Koen Daniëls ziet twee problemen met het zogenaamde model 2. Het model 2 van een persoon die niet in voorhechtenis heeft gezeten en evenmin een vonnis heeft, maar wel voorwerp uitmaakt van een opsporingsonderzoek blijft blanco. Voorwerp uitmaken van een opsporingsonderzoek betekent nochtans dat het openbaar ministerie duidelijke aanwijzingen heeft. Dat moet worden aangepast in de federale regelgeving.

Ten tweede wordt het model 2 om de drie jaar opgevraagd, wat een lange termijn is. Het moet mogelijk zijn dat er een automatisch signaal komt als mensen tewerkgesteld in de kinderopvang model 2 niet meer ter beschikking hebben. Het parlementslid wacht nog altijd op de lijst van het parket met alle situaties waar het zich zorgen over maakt.

Koen Daniëls pleit ervoor om bij een bestuurlijke maatregel de termijn zo kort mogelijk te houden. Elke dag dat een kinderopvang gesloten is, is een probleem voor de ouders en voor de werknemers van het initiatief. Sluiten zorgt voor financiële problemen voor het opvanginitiatief. Wie een initiatief slecht gezind is, kan het laten sluiten zodat het financieel overkop gaat.

Het is goed dat het nieuwe artikel 19 bepaalt dat het agentschap in geval van een schorsing naar aanleiding van een specifieke gebeurtenis waaruit blijkt dat de

gebeurtenis te wijten is aan een oorzaak die volledig buiten de organisator of zijn medewerkers ligt, een eenmalig forfaitair bedrag kan betalen voor geleden inkomensverlies. De spreker pleit ervoor om in de uitvoeringsbesluiten een subrogatie te regelen om forfaitair schade te verhalen op diegene die valselijke beschuldigingen uit.

De decretale bepalingen moeten worden geëvalueerd om een aantal zaken scherp te stellen in het licht van de aanbevelingen van de onderzoekscommissie. In dit ontwerp van decreet worden in elk geval belangrijke stappen gezet.

4. Uiteenzetting door Celia Groothedde

Celia Groothedde verwijst naar de interessante uiteenzetting van de Toekomstgroep Kinderopvang, die op 14 maart 2024 plaatsvond bij Kind en Gezin. In de presentaties en documenten wordt sterk gefocust op kinderopvang voor elk gezin, en op het dringend verhogen van de kwaliteit en de capaciteit. Er wordt aangedrongen op een structurele verhoging van de middelen voor de kinderopvang, en niet alleen op een verhoging van de middelen in crisistijd.

Als de crisis een vijftal jaar geleden ernstig was genomen, waren de gespendeerde miljoenen allicht niet alleen noodmaatregelen geweest maar echte hulp. Celia Groothedde is van oordeel dat een kinderopvangdecreet dat een werkbare basis had geboden aan de sector, veel leed had kunnen vermijden. Het veld en de specialisten bedanken voor de miljoenen die de afgelopen jaren naar de kinderopvang zijn gegaan, maar waren liever eerder ernstig genomen. Bovendien zouden ze graag hebben dat er een structureel vervolg komt. Ze geven ook aan dat het ontwerp van decreet symbolisch is. Dat de doelstellingen om kinderopvang te realiseren voor minstens de helft van de kinderen geschrapt wordt, is voor velen ironisch gezien de ambitie van de Toekomstgroep Kinderopvang.

Dat komt terug in de adviezen over het ontwerp van decreet. Er wordt aangegeven dat het schrappen van het tijdspad een ongewenste evolutie is. Er is overeenstemming nodig tussen vraag en aanbod: er moeten voldoende plaatsen worden aangeboden om de nood van gezinnen te dekken. Maar dat betekent ook een haalbare kind-begeleiderratio, werkbaar werk voor kinderbegeleiders, en voldoende veilige en kwalitatieve opvang.

De Vlaamse Raad WVG zegt dat het ontwerp van decreet niet volgt op het vlak van middelen en goede arbeidsvoorwaarden. Er worden weinig stappen vooruit gezet in de opleiding van kinderbegeleiders. Volgens sommigen gaat het zelfs achteruit door de invoering van de logistiek medewerkers en door het gebrek aan kwalitatief leren en training on the job.

In de onderzoekscommissies was Mentes de grote pleitbezorgers voor beleidsvoerend vermogen. Mentes gaf aan dat ze te weinig uren krijgen om mensen te kunnen opvolgen.

Groen heeft grote vragen bij dit ontwerp van decreet. Celia Groothedde vraagt of men maatregelen kan opleggen zonder voldoende middelen te laten volgen. Specialisten geven aan dat mensen professionaliseren een goede vangrail is tegen kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag. Maar kan men deze maatregelen opleggen zonder mensen de kans te geven zich te professionaliseren in een werkbaar kader? Momenteel werkt de sector al jaren in een crisis. De Vlaamse overheid heeft zich jarenlang willen verbinden aan de doelstelling om voor alle jonge gezinnen in Vlaanderen en Brussel goede en kwalitatieve kinderopvang te garanderen. Celia Groothedde vraagt of men deze doelstelling zomaar kan laten vallen. Kan men doelstellingen opleggen zonder de omstandigheden te laten volgen. Het antwoord is gegeven door de sector, vrouwenorganisaties, kinderbegeleiders, jonge ouders en armoedeorganisaties. Zij is het daarmee eens.

Celia Groothedde plaatst een kanttekening bij de opvolging. Zowel tijdens de onderzoekscommissies als in de marge daarvan was er consensus dat de opvolging van grensoverschrijdend gedrag in de kinderopvang multifocaal werkt met specialisten voor kindermishandeling en de pedagogisch-sociale blik van de kinderopvang. Dankzij multidisciplinair overleg is er bij de risicotaxatie voldoende expertise om mishandeling niet alleen te bekijken zoals in een thuissituatie. Men kan op die manier ook de systemische oorzaken van kindermishandeling in de kinderopvang en het verbeterpotentieel goed inschatten.

Uit diverse verslagen blijkt evenwel dat die bezorgdheid in het algemeen blijft. De vraag of er structurele oorzaken zijn is belangrijk om in de toekomst structureel grensoverschrijdend gedrag te beperken en zoveel mogelijk uit te sluiten. Op basis van wat het veld aangeeft, heeft Celia Groothedde daar onvoldoende vertrouwen in. Ze denkt dat er in het veld en in het Comité van Toezicht op de Handhaving in de Kinderopvang voldoende goodwill maar onvoldoende expertise is. Ze vraagt of het voldoende uitgebouwd is, of het voldoende in een pedagogische context wordt gezien en of er los van persoonskenmerken voldoende wordt gekeken naar wat kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag in de hand kan werken of toelaten. Ze wil dat daar in de toekomst naar gekeken wordt. Dat staat los van ideologie. Het zijn bezorgdheden die leed kunnen voorkomen als ze worden aangepakt.

5. Uiteenzetting door Hannes Anaf

Hannes Anaf is tevreden dat het ontwerp van decreet veel zaken bevat die de onderzoekscommissie heeft voorgesteld. Hij is trots op de manier waarop de onderzoekscommissie heeft gewerkt en tot aanbevelingen is gekomen om de kinderopvang veiliger te maken. Maar hij heeft een aantal kritische bedenkingen en vragen.

Een organisator moet oordelen over het onberispelijke gedrag van medewerkers, maar hoeft de uittreksels uit het strafregister niet te bezorgen aan het agentschap. In de memorie van toelichting geeft de minister aan dat dat niet overeenstemt met de aanbeveling van de onderzoekscommissie. Hannes Anaf vraagt waarom dat zo is.

In de adviezen van SERV en Vlaamse Raad WVG komen een aantal zaken terug. Ten eerste vinden beide raden dat er meer duidelijkheid nodig is over hoe het voorzorgsbeginsel moet worden ingevuld. Het lid vraagt naar een reactie daarop. De fundamentele kritiek van Vooruit, die ook bij de Vlaamse Raad WVG en de SERV naar voren komt, is dat de partij pleit voor een duidelijk tijdspad voor de realisatie van het recht op opvang en een concrete verwijzing naar het verlagen van de kind-begeleiderratio.

In de Toekomstgroep Kinderopvang was zowat iedereen betrokken die van dichtbij met de sector te maken heeft. Hannes Anaf noemt dat een mooi werkstuk dat aangeeft waar het naartoe moet met de kinderopvang. Het is ambitieus: men pleit onder andere voor 27.000 extra plaatsen, maar ook voor een lagere kind-begeleiderratio. Voor hem contrasteert dat met wat in het ontwerp van decreet staat. In artikel 3 wordt de ambitie opgeheven om daar een timing op te plakken. In het decreet van 20 april 2012 houdende de organisatie van kinderopvang stond dat er tegen 2016 voor minstens de helft van de kinderen jonger dan 3 jaar opvang zou moeten zijn, en tegen 2020 voor alle gezinnen met een behoefte aan kinderopvang. Dat tijdspad wordt verlaten en er wordt geen nieuwe ambitie geformuleerd. Het is eerder vaag over het financieringskader. De spreker vindt dat vreemd, zeker als men kijkt naar de noden in de kinderopvangsector die de commissieleden zelf hebben vastgesteld.

Om die redenen heeft Vooruit amendement nr. 1 op artikel 3 ingediend om het tijdspad opnieuw op te nemen. Hannes Anaf denkt dat dat een realistische timing

is: tegen 2029 moet er een aanbod zijn voor minstens de helft van de kinderen jonger dan 3 jaar en tegen 2034 voor alle gezinnen binnen een afgesproken budgettair kader. Het amendement bepaalt bewust dat het voor alle gezinnen moet. De voorrangsregels zijn immers belangrijk in het document van de Toekomstgroep Kinderopvang. De voorrangsregels wijzigen gaat in tegen de volledige sector. Dat is voor Vooruit nog altijd een onbegrijpelijke beslissing. Het zal ervoor zorgen dat een aantal kinderen die nood hebben aan kinderopvang van kinderopvang verstoken zullen blijven. Hannes Anaf denkt dat het een redelijk bescheiden amendement is. Men weet dat de oorspronkelijke doelstelling allesbehalve gehaald is. Er zijn de voorgaande jaren netto plaatsen verdwenen in plaats van bijgekomen, en men zit nog maar aan 44 procent. Daar moet dringend aan gewerkt worden.

6. Uiteenzetting door Ilse Malfroot

Ilse Malfroot stelt dat actie ondernemen nodig was na wat zich in de kinderopvang heeft afgespeeld. Ze heeft een aantal bemerkingen over het ontwerp van decreet.

Ze stelt zich vragen bij de beginselen van voorzorg, preventie en zorgvuldigheid in artikel 2. Ze stelt vast dat het ontwerp van decreet niet definieert wat een risico op een schending van de fysieke of psychische integriteit van kinderen is. Dat is een opmerking die ook door de Vlaamse Raad WVG wordt gemaakt. De raad vindt het onduidelijk welke de risico's zijn en welke als gevaarlijk beschouwd worden. Het Vlaams Belang vraagt om voor een definitie te zorgen.

Ilse Malfroot vraagt hoe het principe objectief uitgewerkt zal worden om willekeur bij sluitingen tegen te gaan. Ze heeft zich verdiept in een aantal recente schorsingsbesluiten en was meerdere malen verbaasd omdat er soms een beroep wordt gedaan op klachten of meldingen van meer dan tien jaar geleden. Ze vraagt in welke mate er bepaald wordt hoelang het agentschap mag teruggaan bij het schorsen of sluiten van een kinderdagverblijf. Wordt er bepaald hoelang klachten, meldingen of andere zaken die ze opnemen in het schorsingsbesluit, van toepassing zijn? Ze heeft van een aantal verantwoordelijken gehoord dat er soms ver wordt teruggegaan en dat men vooral feiten uit een ver verleden aangrijpt om te sluiten. Feiten zoals slechte administratie worden op het einde toegevoegd om toch maar te kunnen schorsen. In het belang van het behoud van het aantal plaatsen in de kinderopvang moet daar duidelijkheid over komen.

Bij het beleidsvoerend vermogen heeft Ilse Malfroot een aantal vragen over het woord organisator. In artikel 6 leest ze: "De organisator heeft integriteit en het beleidsvoerend vermogen om op een rechtmatige manier, rekening houdend met de geldende normen en waarden, kwaliteitsvolle en duurzame kinderopvang te organiseren." De organisator wordt gedefinieerd als "De natuurlijke persoon of de rechtspersoon die kinderopvang organiseert." In het geval van een grote groep rijst de vraag wie de organisator is. Is de organisator de vzw of de raad van bestuur? Het gaat telkens over de organisator, maar het zijn soms onthaalouders of opvangverantwoordelijken die voor de opvang van de kinderen instaan. Dit ontwerp van decreet maakt geen onderscheid tussen onthaalouder, organisator, kinderbegeleider enzovoort. Ilse Malfroot vindt dat een vage term. Als de organisator van een groep in de fout gaat, zouden alle locaties van die groep moeten sluiten. Ilse Malfroot denkt niet dat dat de bedoeling is.

Ilse Malfroot leest in het ontwerp van decreet ook: "Als de organisator een rechtspersoon is, beschikt de organisator over een uittreksel uit het centraal strafregister op naam van de rechtspersoon. De organisator controleert van de zaakvoerders en bestuurders het goed zedelijk gedrag dat minstens een onberispelijk gedrag in de omgang met minderjarigen inhoudt." Dat is voor haar van groot belang om te vermijden dat mensen met een verleden nog tewerkgesteld kunnen worden in de sector. Ze vraagt tegen wanneer de controle van zaakvoerders, bestuurders of kinderbegeleiders uitgevoerd moet zijn.

Ilse Malfroot vindt het een goed idee om elektronisch te melden wanneer een feit gepleegd is of wanneer een gerechtelijk onderzoek geopend is over iemand uit de kinderopvang, om te vermijden dat die persoon tewerkgesteld wordt. Ze vraagt op welke manier er meer zal worden samengewerkt met parket en gerecht om over gerechtelijke onderzoeken informatie te verzamelen.

Ilse Malfroot wijst op de flankerende maatregelen en vraagt om de termijnen van de schorsing zo kort mogelijk te houden, om te vermijden dat er plaatsen wegvallen en dat de uitbater in de problemen komt.

Het Vlaams Belang is voorstander van samenwerking met externe partners zoals het VECK bij onderzoeken naar eventuele misbruiken of mishandelingen in de kinderopvang. Het is evenwel niet de bedoeling om de verantwoordelijkheid op het VECK af te schuiven. Daarom is er nood aan een juridisch kader waarin het VECK of andere instanties kunnen werken, met afspraken over de termijn waarin en de manier waarop het onderzoek wordt gevoerd. De spreker stelt vast dat er vaak niet ter plaatse wordt gegaan. Nochtans is dat nodig om na te gaan of het beleidsvoerend vermogen aanwezig is.

Bepaalt het ontwerp van decreet hoelang meldingen en klachten over openbaarheid en privacy geldig blijven? In welke regelgeving worden die opgenomen? Welke richtlijnen hanteert de minister voor de bewaartermijnen van gebruik of hergebruik van gegevens?

De spreker treedt de opmerkingen over artikel 3 bij: het financiële kader om de kwaliteit in de kinderopvang te verbeteren, is onvoldoende uitgewerkt. Het Vlaams Belang is vragende partij voor een timing, een budget en een kader.

7. Uiteenzetting door Katrien Schryvers

Katrien Schryvers verwijst naar de conclusies van de onderzoekscommissie, waarin duidelijk wordt aangegeven dat een aantal bijsturingen nodig zijn die bij voorkeur decretaal worden verankerd om als overheid meer slagkracht te hebben. De spreker is tevreden dat er aan de slag is gegaan met die aanbevelingen. Dit ontwerp van decreet is het sluitstuk van het traject.

De focus van de onderzoekscommissie lag op de veiligheid, maar er zijn meer noden en uitdagingen. De Toekomstgroep Kinderopvang is daarmee aan de slag gegaan en heeft zijn conclusies voorgesteld. De volgende Vlaamse Regering zal die voorstellen moeten uitwerken. Cd&v zal er in elk geval mee aan de slag gaan. Dit ontwerp van decreet is een belangrijke en noodzakelijke stap en komt er op uitdrukkelijke vraag van de onderzoekscommissie. Het verbaast de spreker dat dat door een collega een symbolisch dossier wordt genoemd.

De spreker somt een aantal elementen op die er zijn gekomen op vraag van de onderzoekscommissie. Het voorzorgsprincipe is er gekomen omdat er te veel werd gewerkt vanuit een juridische logica en gefocust op materiële bewijzen. Dankzij het voorzorgsprincipe kunnen ouders hun kind met een gerust hart afzetten aan de kinderopvang. Het principe wordt geïmplementeerd en geëxpliciteerd als voorzorg, preventie en zorgvuldigheid. Niet alle gevaarlijke situaties kunnen worden opgenoemd, maar het agentschap krijgt meer slagkracht door te zeggen dat er geen materieel bewijs nodig is. Er kan ook worden opgetreden door te zeggen dat het kind niet veilig genoeg is.

Katrien Schryvers heeft begrip voor de vragen die de kinderopvanginitiatieven daarbij hebben. Er moet transparantie zijn. Er is goede communicatie nodig met de opvanginitiatieven over de verwachtingen, over waarom er wordt opgetreden vanuit het voorzorgsprincipe en hoe daaraan kan worden geremedieerd. Dat is een

taak voor het agentschap. Het spanningsveld werd uitdrukkelijk erkend in de onderzoekscommissie, maar er werd resoluut gekozen voor de veiligheid en het voorzorgsprincipe.

Ook de vraag naar differentiatiemogelijkheden in de handhaving werd uitdrukkelijk gesteld. Daardoor zal er vaker worden opgetreden terwijl het kinderopvanginitiatief openblijft. De onderzoekscommissie heeft verder gevraagd om ook de positieve elementen mee te nemen in de inspectierapporten. Er is ruimte om te sturen en te coachen.

Het was ook een specifieke vraag van de onderzoekscommissie om bepaalde mensen die al betrokken waren bij een handhavingsdossier, uit de kinderopvang te kunnen weren. Dat wordt mogelijk gemaakt, niet via een beroepsverbod – omdat Vlaanderen daarover niet kan beslissen – maar door te stellen dat het de personen in kwestie verboden wordt als verantwoordelijke werkzaam te zijn in een kinderopvanglocatie.

Het uittreksel uit het strafregister moet bij indiensttreding voorgelegd worden, en alleen dan. Katrien Schryvers merkt op dat het een momentopname betreft. Om te proberen zoveel mogelijk mazen in het net te dichten, stuurde de onderzoekscommissie aan op een periodieke opvraging van het uittreksel. In het ontwerp van decreet wordt gesproken over elke drie jaar, wat een verbetering is.

Daarnaast is er de samenwerking met de parketten en de verplichting om aan het opvanginitiatief te melden als men vervolgd wordt of er een onderzoek loopt. Die meldingsplicht werd uitdrukkelijk naar voren geschoven door de onderzoekscommissie omdat het lang kan duren voor er een eventuele veroordeling komt die te zien is in het strafregister.

In de toelichting staat dat het beter zou zijn om een centrale databank aan te leggen, waartoe het agentschap en Zorginspectie automatisch toegang hebben in het kader van handhaving. Voor Katrien Schryvers zou dat een grote stap voorwaarts zijn. Ze kijkt alvast uit naar de implementatie ervan.

De onderzoekscommissie stelde ook vast dat het in de kinderopvang soms schort aan het beleidsvoerend vermogen. Door op dat vlak een aantal bijkomende eisen te stellen, zal men meer impact kunnen hebben op de kwaliteit van de kinderopvang.

Katrien Schryvers pikt vervolgens in op het aantal plaatsen. Op 14 maart 2024 schoof de Toekomstgroep Kinderopvang het aantal plaatsen dat er tegen 2034 bij zou moeten komen, naar voren. De groep stelt uitdrukkelijk dat er ook een goed behoefteonderzoek zou moeten komen. De spreker is het daarmee eens. Hoeveel plaatsen zijn er nodig in de kinderopvang om te kunnen voldoen aan de behoefte die de ouders hebben, rekening houdend met het feit dat ouders vrijwillig keuzes moeten kunnen maken? In het ontwerp van decreet wordt in de ontwikkeling van een financieringskader voorzien voor een duurzame uitbouw van de kinderopvang.

Katrien Schryvers haalt aan dat de kinderopvang de voorbije jaren sterk onder druk heeft gestaan en dat het aantal plaatsen dat erbij is gekomen, relatief beperkt is. Maar in 2024 zijn er nog vijfduizend extra plaatsen voorzien, ook plaatsen in de inkomensgerelateerde opvang. Dat laatste houdt in dat er ook wordt gezorgd voor een betere verloning van de kinderbegeleiders. Voor cd&v moeten er tijdens de zittingsperiode 2024-2029 nog tienduizend plaatsen bijkomen op basis van de meldingen die de lokale loketten ontvangen. Eind 2022 waren er 44 plekken per honderd kinderen tussen 0 en 3 jaar. Telt men daar de vermelde 15.000 plaatsen bij, dan zit men al aan meer dan vijftig plaatsen per honderd kinderen.

Als reactie op het amendement van Vooruit waarin staat dat er plaats moet zijn voor alle kinderen, zegt Katrien Schryvers dat voor cd&v de keuze van de ouders vooropstaat. De fractie is van mening dat alle ouders die behoefte hebben aan kinderopvang, zij die zo snel mogelijk moeten kunnen vinden in hun eigen buurt. Ze moeten daarenboven ook kunnen kiezen voor een inkomensgerelateerde plek. Zeggen dat er voor elk kind een opvangplek moet zijn, gaat voorbij aan de vrije keuze die ouders moeten hebben. Ze moeten er immers ook voor kunnen kiezen om thuis te blijven voor de kinderen. Cd&v is geen voorstander van verplichtingen voor kinderopvang.

Katrien Schryvers betreurt dat Celia Groothedde gezegd heeft dat het ontwerp van decreet geen structurele maatregelen bevat, alsof er tijdens de zittingsperiode 2019-2024 geen structurele maatregelen genomen zouden zijn. Het ontwerp bevat veel structurele maatregelen zoals gevraagd door de onderzoekscommissie. Ze vraagt wat men bij Groen vindt van de honderden miljoenen euro's die erbij zijn gekomen. Die middelen zijn terecht en er zullen er nog veel bij moeten komen, stelt Karien Schryvers, maar Celia Groothedde mag dat niet afdoen als peanuts.

Ze herhaalt dat er in 2024 vijfduizend plaatsen bij komen, waarvan heel wat IKG-plaatsen. Daarnaast wordt in een verlaging van de kind-begeleiderratio voorzien, waarvan Groen altijd beweerde dat die er nooit zou komen. Er wordt voorgesteld om te verlagen naar een op vijf voor de allerkleinsten. Voor cd&v wordt die lijn de komende jaren doorgetrokken.

Katrien Schryvers is overtuigd van alle maatregelen die in het ontwerp van decreet staan. Ze zijn helemaal in lijn met wat in de onderzoekscommissie werd vooropgesteld en vormen een belangrijke stap vooruit. Het werk is nog niet af maar cd&v steunt dit ontwerp van decreet.

8. Antwoord van minister Hilde Crevits

Minister *Hilde Crevits* stelt tevreden te zijn met het ontwerp van decreet. Het advies van de Vlaamse Raad WVG dateert van voor de begrotingsopmaak 2024. Bij die begrotingsopmaak werd een grote inspanning geleverd, waarmee het advies nog geen rekening kon houden.

Haar tweede probleem is dat sommige mensen pretenderen dat het recht op kinderopvang wordt geschrapt. Daar is ze het niet mee eens. In artikel 3 van het ontwerp van decreet staat nog altijd: "De Vlaamse Gemeenschap beoogt met kinderopvang een dienstverlening aan gezinnen die een economische, pedagogische en sociale functie heeft, die kwaliteitsvol, beschikbaar, betaalbaar en rechtstreeks toegankelijk is voor elk kind zonder onderscheid, in aanvulling op de opvoeding van het kind in zijn gezin, met respect voor de draagkracht van het kind, zijn thuismilieu en de keuzevrijheid van het gezin. Binnen het beschikbare aanbod aan kinderopvang heeft elk gezin met een behoefte aan kinderopvang, recht op kinderopvang."

De daaropvolgende zin in het huidige decreet is verjaard, omdat hij nog verwijst naar intenties voor 2016 en 2020. Die zin wordt vervangen door: "De Vlaamse Gemeenschap ontwikkelt een financieringskader met het oog op een duurzame uitbouw van de kinderopvang, zowel kwalitatief als kwantitatief. De uitbouw van bovenstaande aspecten binnen de kinderopvang gebeurt binnen een afgesproken budgettair kader." Het recht op kinderopvang voor iedereen blijft gehandhaafd. Ook de Toekomstgroep Kinderopvang heeft om een duidelijk budgettair pad gevraagd, met focus op de lange termijn.

Vervolgens benadrukt de minister dat het haar initiatief geweest is om, kort na haar aantreden als minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, een toekomstgroep

samen te stellen waarin het hele veld vertegenwoordigd is, inclusief de ouders. Het rapport, voorgesteld bij maar niet door Kind en Gezin, is voor de minister het kompas voor de toekomst, maar ze benadrukt dat het de volgende Vlaamse Regering is die dat allemaal zal moeten uitvoeren. Het rapport stelt voor om op tien jaar tijd een aantal inspanningen te doen. De minister vindt dat zeer ambitieus. Ze wijst erop dat men zich niet alleen moet richten op de kwantiteit, maar dat er ook inspanningen nodig zijn op het vlak van kwaliteit.

De minister geeft aan dat de definitie van het beleidsvoerend vermogen duidelijk te lezen staat in het ontwerp van decreet. In cocreatie met Zorginspectie, de koepels, het VBJK en de gesubsidieerde ondersteunende organisaties is het referentiekader voor de opvangkwaliteit wel geactualiseerd. In dat kader wordt meer toelichting gegeven bij die begrippen en staan er ook reflectievragen voor organisatoren. De sector is ook verder geïnformeerd via infoavonden.

Het verschil tussen gezinsopvang en groepsopvang verdwijnt omdat een vergunning voor kinderopvang in principe gelijk is voor elke plaats.

Minister Hilde Crevits wijst erop dat er een veelheid is aan statuten die in de kinderopvang werken. Er wordt een analyse uitgevoerd om de meest relevante gegevens met betrekking tot de tewerkstelling te verkrijgen. Mits de nodige machtigingen en als de doeleinden proportioneel zijn, zou men een link met het strafregister kunnen leggen. Er wordt onderzocht welke gegevensbronnen beschikbaar zijn en welke regelgevende basis nodig is om die informatie automatisch te mogen opladen. Daarnaast wordt ook een analyse gemaakt van hoe men die informatie overzichtelijk en snel in het dossierbeheerssysteem kan zien. Men kijkt ook naar algemene informatie over wie in de sector werkt, en of een automatische link mogelijk is. De minister benadrukt dat dat een 'work in progress' is, waarbij wat hindernissen moeten worden overwonnen.

Bij de compensatie bij schorsing verduidelijkt de minister dat het woord 'eenmalig' slaat op de duur van de termijn van de schorsing. Dat wordt verder uitgewerkt in een besluit van de Vlaamse Regering.

Strategie en visie zouden op een A4'tje moeten passen. Het is ook van belang dat een organisator zijn beleidsvoerend vermogen kan aantonen met alle mogelijke documentatie. De minister verwacht geen theoretische bundels. Het moet vooral praktisch zijn.

De minister geeft ook meer toelichting bij het voorzorgsprincipe. Als bij een kind een breuk wordt vastgesteld, is er een schending van de integriteit. Als men niet weet wat de oorzaak is, kan het voorzorgsprincipe toegepast worden. De oorzaak kan immers in de opvang liggen, maar ook elders. Er zijn situaties waarin de integriteit aangetast is zonder de oorzaak duidelijk te kennen. De minister vindt dat een schorsing of sluiting zo kort mogelijk moet zijn. Om die reden wordt een aantal beveiligende maatregelen ingevoerd waarbij men de opvang probeert open te houden.

Wat model 2 betreft, geeft de minister aan dat het register bekeken wordt. Ze kent de zorgen en is in blijde verwachting van een aanpassing.

Minister Hilde Crevits heeft het moeilijk met de indruk die wordt gewekt dat er geen structurele inspanningen worden geleverd. Sinds ze bevoegd is, worden er al voor ruim 400 miljoen euro aan extra recurrente inspanningen geleverd. Ze wijst er ook op dat er amper tien jaar geleden voor het eerst een kwaliteitskader is gekomen voor de kinderopvang in Vlaanderen. Men is geëvolueerd op dat vlak en er worden structurele maatregelen genomen.

De minister staat volledig achter de manier waarop de kind-begeleiderratio wordt verlaagd. De ratio wordt verlaagd, maar men geeft ook een financiële compensatie. Er

gebeuren inspanningen richting meer IKG-opvang, maar men verhoogt ook de basissubsidie om de sector leefbaar te houden voor wie niet inkomensgerelateerd werkt.

Er wordt multidisciplinair naar dossiers van grensoverschrijdend gedrag gekeken. Er lopen al jaren programma's waarbij onder andere 'Teach the teacher' wordt aangeboden.

De ambitie voor een financieringskader voor kwalitatieve en kwantitatieve kinderopvang staat in het ontwerp van decreet. De minister benadrukt dat de Vlaamse kinderopvang ook financieel versterkt wordt.

De Vlaamse Raad WVG en de SERV verwijzen in verband met het voorzorgsbeginsel naar onder meer communicatie en risicoanalyse. De minister geeft aan dat die zaken ook aan bod komen in het besluit van de Vlaamse Regering. Er is een delegatie aan de Vlaamse Regering, maar het staat ook verplicht opgenomen in het ontwerp van decreet.

Van alle kinderen tussen twee maanden en drie jaar die in Vlaanderen wonen, maakte in september 2022 53,3 procent gebruik van formele opvang.

Minister Hilde Crevits spreekt de opmerking tegen over een klacht die tien jaar oud is. Het agentschap doet toezicht op basis van alle beschikbare informatie. Een klacht van tien jaar geleden zal nooit de enige reden zijn om in te grijpen. Als er zich iets voordoet, is het van belang dat er naar de historiek gekeken wordt. De minister ontkent ook niet dat er tien jaar geleden anders met een aantal elementen werd omgegaan dan vandaag. Het is van belang dat men naar de historiek kijkt en nagaat of er patronen zijn.

Het uittreksel van het strafregister wordt in principe opgevraagd bij aanvang van het mandaat of bij de start van de medewerker. Dan mag dat maximaal een maand oud zijn.

Het ontwerp van decreet definieert de organisator als een natuurlijke persoon of rechtspersoon. De problemen kunnen op een of meer locaties rijzen. Het is raadzaam dat de genomen maatregelen proportioneel zijn.

De minister benadrukt dat het VECK alleen maar advies geeft en dat het agentschap beslist. Het aanvullende kader over de adviesverlening zal in een besluit van de Vlaamse Regering komen.

De minister wijst erop dat de bewaartermijnen voor documenten in het oorspronkelijke decreet staan. Als het ontwerp van decreet daar niks over zegt, dan is dat omdat de termijnen van het oude decreet behouden blijven. Alleen de bewaartermijn voor het strafregister is gewijzigd tot drie jaar. De documenten van het Comité van Toezicht op de Handhaving in de Kinderopvang worden een jaar bewaard, die van het VECK tien jaar.

Over het behoefteonderzoek heeft de minister diverse commentaren gehoord. Ze wijst erop dat de professoren betrokken bij de Toekomstgroep Kinderopvang melden dat een grondig behoefteonderzoek nodig is, wat niet wegneemt dat de sector nu al stevig wordt uitgebreid, zoals men kan zien aan de investering in de periodiek terugkerende budgetten. Heel wat organisaties in de sector hebben het toekomstplan een kompas genoemd. Ook hebben een aantal organisaties stukken van de toespraak van de minister overgenomen, vooral de passages die handelen over de wortels en de vleugels die elk kind nodig heeft om een goed leven te leiden.

De minister besluit dat dit ontwerp van decreet op veel punten uitvoering geeft aan de besluiten en aanbevelingen van de onderzoekscommissie. De Vlaamse Regering heeft haar opdracht dus vervuld.

9. Replieken

Lise Vandecasteele wijst erop dat in 2012 de belofte decretaal werd vastgelegd dat er tegen 2016 in een opvangplaats zou worden voorzien voor de helft van de kinderen die nood aan opvang hebben. Tegen 2020 zou er een opvangplek zijn voor elk kind dat daar nood aan heeft. Dat waren stellige beloftes met concrete doelstellingen waarvan men beweerde ze te willen halen. Maar in weerwil van alle goede intenties vindt een op de drie ouders geen plaats. Men moet beseffen dat dat ouders zijn die graag willen werken maar geen plaats vinden. De minister beweert dat het recht op kinderopvang blijft, maar ze zwakt dat recht af door voorrang te geven aan ouders die vier vijfde werken. De minister vraagt vandaag het vertrouwen terwijl de beloftes van 2012 niet zijn waargemaakt. Ze schrapt de alinea in kwestie. Er wordt geen concreet tijdspad meer gegeven, terwijl onder meer de Vlaamse Raad WVG, de SERV en de Toekomstgroep Kinderopvang dat vragen. Het terrein is de beloftes beu. Wat de Toekomstgroep Kinderopvang zegt, wordt afgezwakt door Katrien Schryvers. Er werd gewag gemaakt van 29.000 plaatsen extra, maar eigenlijk zou men bedoelen dat er een behoefteonderzoek moet gebeuren. Iedereen weet dat de Vlaamse kind-begeleiderratio een van de hoogste ter wereld is. Dat is nog eens bevestigd door een behoefteonderzoek. De spreker hoopt dat men beseft dat als een op de drie ouders geen plaats vindt, er minstens 29.000 plaatsen bij moeten komen, zoals de Toekomstgroep Kinderopvang stelt. Men mag niet blijven wachten op een nieuw behoefteonderzoek voor men ingrijpt. Op het terrein is er weinig vertrouwen dat de belofte van de vijfduizend extra plaatsen in 2024 kan worden nagekomen, gezien de huidige loon- en arbeidsvoorwaarden en kind-begeleiderratio. Bovendien is het problematisch dat die doelstellingen met dit ontwerp van decreet worden afgezwakt.

Lise Vandecasteele beaamt dat de Toekomstgroep Kinderopvang er op initiatief van de minister is gekomen. Dat is een goed initiatief. Alle experten en partners van de kinderopvang hebben er samengezeten. Dat is een langdurig en belangrijk werk geweest, dat mooie resultaten heeft opgeleverd. Wat ze vragen, is een financiering die partijpolitieke belangen en zittingsperiodes overstijgt. De minister verklaarde dat dat een kompas voor de volgende Vlaamse Regering is, maar wat zal zij nog doen om dat toekomstplan te realiseren? Ze kan niet gewoon zeggen dat haar werk af is en dat het aan de volgende Vlaamse Regering is. Dat doet alarmbellen afgaan bij de spreker, die vindt dat hier meteen verder werk van moet worden gemaakt. Er zijn inderdaad inspanningen geleverd. Twee keer is bij de Septemberverklaring in extra geld voor kinderopvang voorzien. Het is duidelijk dat er grotere stappen vooruit nodig zijn als men er op tien jaar tijd voor wil zorgen dat elk kind een kwalitatieve opvangplaats heeft en dat het werk van de kinderbegeleiders kwalitatief is.

In het toekomstplan wordt niet gesproken over flexwerkers, over logistieke medewerkers die meetellen in de kind-begeleiderratio, of over bedrijfscrèches. Het is duidelijk dat de Toekomstgroep Kinderopvang de recente beslissingen van de minister in deze zittingsperiode niet goed vindt en van oordeel is dat er andere keuzes moeten worden gemaakt. De kinderbegeleiders blijven met veel vragen zitten en hebben weinig vertrouwen in het beleid van de minister.

Celia Groothedde vindt de vergelijking met de kind-begeleiderratio niet zo gek. Men wist inderdaad dat die moest worden verlaagd. De Toekomstgroep Kinderopvang stelt het aantal van 29.000 extra plaatsen voorop. Er is geweten welke grootteorde van nieuwe plekken er nodig is. Uit een nieuwe internationale studie blijkt dat, wanneer de behoefte aan kinderopvang in rekening wordt gebracht, de kloof tussen mannen en vrouwen nog groter wordt. Het ontwerp van decreet is in die zin symbolisch. Een doelstelling van hoeveel kinderopvang er moet zijn, hoort niet theoretisch te zijn, maar wordt met dit ontwerp van decreet een pak theoretischer gemaakt. Hoe theoretisch zullen de vijfduizend extra plaatsen zijn? Vaak wordt er niet gekeken naar de omstandigheden waarin de mensen werken.

Het ontwerp van decreet is ook symbolisch in de zin dat het eerst de last bij de mensen op het veld legt en de Vlaamse Regering zelf haar plichten te weinig opneemt. Celia Groothedde verwijst voor dit standpunt naar de vele specialisten, adviesgroepen en het socio-culturele middenveld. Ze is trots hen te mogen verdedigen.

Bij het amendement van Vooruit werd de kanttekening geplaatst dat mensen niet moeten worden verplicht om naar de kinderopvang te gaan. De spreker leest in dat amendement geen verplichting, maar wel dat men voor alle gezinnen een aanbod wil realiseren. Kan Vooruit dat verduidelijken?

Hannes Anaf voelt zich niet aangesproken wanneer er wordt gezegd dat de oppositie de oppositie moet spelen. Hij is trots dat hij tot het laatste moment aanwezig was bij de onderhandelingen in de onderzoekscommissie, want anders zou de verlaging van de kind-begeleiderratio niet in het eindrapport hebben gestaan.

De spreker vindt het onbegrijpelijk dat Katrien Schryvers zegt dat er geen tijdspad wordt opgenomen omdat er een behoefteonderzoek moet gebeuren. Het is geweten dat maar 44 procent van de kinderen een opvangplek heeft en dat een op de drie ouders geen plek vindt. Er is geen behoefteonderzoek meer nodig. Tegelijkertijd geeft cd&v aan tijdens de zittingsperiode 2024-2029 in tienduizend plaatsen te willen voorzien. Wat houdt cd&v tegen om een tijdspad in het decreet in te schrijven?

De reden dat Vooruit spreekt over een opvangplek voor elk kind en elk gezin, is dat de drie meerderheidspartijen blijkbaar vinden dat alleen de gezinnen waarvan de twee ouders minstens vier vijfde werken een opvangbehoefte hebben. Voor Vooruit is elk kind gelijk en moet elk kind een opvangplek hebben. Daar zit evenwel geen verplichting in.

Ilse Malfroot zal de vragen die onbeantwoord bleven, schriftelijk indienen. Vlaams Belang zal zich onthouden over dit ontwerp van decreet. Het bevat een aantal elementen die onvoldoende worden uitgewerkt en die onvoldoende garantie bieden. Het ontwerp van decreet zal de administratieve druk die op de kinderdagverblijven ligt, vergroten in plaats van verlagen.

De minister zei dat het agentschap zich bij het nemen van een beslissing baseert op de beschikbare informatie. In welke mate wordt er gebruikgemaakt van camerabeelden? Kan een kinderdagverblijf zich bij een schorsing of sluiting verdedigen aan de hand van camerabeelden?

Verder vindt Ilse Malfroot dat er geen nood is aan een extra behoeftestudie. Het geld dat wordt uitgetrokken voor die studies, kan beter rechtstreeks naar de kinderopvang gaan.

De doelstelling die wordt vooropgesteld in het amendement van Vooruit is onhaalbaar, meent het Vlaams Belang. De fractie wil de ouders de vrije keuze laten of ze al dan niet willen genieten van de kinderopvang en zal dus tegen het amendement stemmen.

Katrien Schryvers meent dat iedereen het erover eens is dat er bijkomende plaatsen nodig zijn. De minister heeft ook niets anders gezegd. Daar werkt men aan. Dat zal ook in het programma van haar partij bijkomend worden opgenomen. Zij heeft dat ook altijd gezegd wanneer het ging over de voorrangsregels, die tijdelijk zijn. Men moet zorgen dat er een plek is voor elk kind dat het nodig heeft. Het is trouwens ook opgenomen in het ontwerp van decreet. Er staat dat men wil gaan voor een duurzame uitbouw van de kinderopvang, zowel kwalitatief als kwantitatief, dus ook voor wat betreft het aantal plaatsen. Voor haar moet dat het liefst zo snel mogelijk zijn voor elk kind dat het nodig heeft. Dat is iets anders dan voor elk

kind in Vlaanderen, zoals Vooruit wil, want dan kunnen ofwel de ouders niet de keuze maken om thuis te blijven, ofwel zal men plaatsen creëren die niet nodig zijn.

Celia Groothedde vraagt of Vooruit kan garanderen dat het amendement nooit een verplichting van kinderopvang zal inhouden.

Hannes Anaf antwoordt dat dat niet in het amendement staat en dat er ook in het programma van Vooruit geen sprake is van een verplichting. Het standpunt is dat men mensen wil stimuleren om hun kinderen naar de kinderopvang te laten gaan, voldoende plaatsen wil creëren en zorgen dat het betaalbaar is. Daarom stelt men 130 dagen voor.

Minister *Hilde Crevits* verwacht dat er tijdens de plenaire behandeling nog een amendement wordt ingediend door de meerderheid. Een aantal leden hebben gezegd dat er veel extra druk op de kinderopvanginitiatieven gelegd wordt. Om dat te vermijden en omdat men zeker niet wil dat de kinderopvanginitiatieven gestraft kunnen worden wanneer ouders valse verklaringen afleggen over hun status in verband met werken, wordt er een tekst geschreven waarin de verantwoordelijkheid bij de ouders wordt gelegd om een correcte verklaring af te leggen.

De minister benadrukt dat het voor haar belangrijk is dat het principiële recht op kinderopvang voor mensen die kinderopvang nodig hebben, verankerd blijft, alleen is er vandaag niet voor iedereen die kinderopvang vraagt, een plaats. Wanneer er een conflict is tussen twee partijen over wie voorrang krijgt, geeft men voorrang aan de mensen die om werkgerelateerde redenen kinderopvang nodig hebben, namelijk vier vijfde of meer werken, met de mogelijkheid om daarvan af te wijken. Dat is een tijdelijke situatie, tot er voor iedereen die het nodig heeft kinderopvang is.

Minister Hilde Crevits merkt op dat ze werkt aan een hervorming die zal leiden tot een veiligere kinderopvang. Dat betekent dat men het voorzorgsprincipe decretaal verankert. Men kan dat op twee manieren bekijken. Men kan zeggen dat het voorzorgsprincipe een extra last is voor de kinderopvanginitiatieven, omdat het mogelijk is dat er een schorsing komt. Dat is natuurlijk de implicatie van de vraag om het voorzorgsprincipe toe te passen. Men doet dat net op vraag van de onderzoekscommissie.

Een tweede deel van de hervorming is meer plaatsen creëren. Er zijn inderdaad plaatsen verloren gegaan, maar dat is gebeurd in de gezinsopvang omdat mensen het niet meer willen doen. Daarom zorgt men nu dat mensen in een werknemersstatuut kunnen werken. In de trap 1-voorzieningen, waar men niet meer rondkwam met de basissubsidie, heeft ze de basissubsidie structureel verhoogd, net om die plaatsen te houden en ervoor te zorgen dat mensen niet uit de sector stappen. Het derde deel van de hervorming is de kwaliteit. Ze heeft trap 2B afgeschaft. Deze hervorming is een verbetering voor de personeelsleden. Al deze zaken, gecombineerd met een ratioverlaging die tot werkdrukvermindering moet leiden, leidt ertoe dat de uitdagingen voor de toekomst ook spectaculair blijven. De minister hoopt dat de Toekomstgroep Kinderopvang ook rekening houdt met de verlaging van de ratio, waarbij men plaatsen zal verliezen. Als iemand maar voor bijvoorbeeld vijf kinderen mag zorgen, zorgt dat ervoor dat er de facto plaatsen verloren gaan.

Het verbaast de minister dat sommigen commentaar hebben op het behoefteonderzoek. Het staat letterlijk in het plan van de Toekomstgroep Kinderopvang. Het feit dat men die raming vraagt, hoeft helemaal niet te verhinderen dat men verder investeringen doet.

Minister Hilde Crevits wijst er tot besluit op dat het Vlaams Parlement voor 2024 een recurrent budget van 270 miljoen euro extra voor de Vlaamse kinderopvang heeft goedgekeurd. De volgende begroting die zal worden goedgekeurd, is die voor

2025. Zij hoopt oprecht dat er dan een nieuwe Vlaamse Regering zal zijn. Het is goed bekend wat men in 2024 nog zal doen en aan welk tempo men de genomen beslissingen zal uitvoeren. Het ontwerp van decreet is een uitvoering van wat de onderzoekscommissie heeft gevraagd. Het gebeurt stap per stap. Er komt nog een uitvoeringsbesluit.

III. Artikelsgewijze bespreking

Artikel 1 en 2

Artikel 1 en 2 worden zonder opmerkingen met 9 stemmen bij 6 onthoudingen aangenomen.

Artikel 3

Amendement nr. 1 van Hannes Anaf, Hannelore Goeman en Freya Van den Bossche strekt ertoe punt 1° te vervangen door: "1° in het tweede lid wordt de zin "De Vlaamse Gemeenschap beoogt tegen 2016 een aanbod voor minstens de helft van de kinderen jonger dan drie jaar, en vanaf 2020 voor alle gezinnen met een behoefte aan kinderopvang, binnen een afgesproken budgettair kader." vervangen door de zin "De Vlaamse Gemeenschap beoogt tegen 2029 een aanbod voor minstens de helft van de kinderen jonger dan drie jaar, en vanaf 2034 een aanbod voor alle gezinnen, binnen een afgesproken budgettair kader.";".

Hannes Anaf verwijst naar zijn toelichting tijdens de algemene bespreking.

Amendement nr. 1 wordt met 14 stemmen tegen 1 verworpen.

Artikel 3 wordt met 9 stemmen bij 6 onthoudingen aangenomen.

Artikel 4 tot en met 21

Artikel 4 tot en met 21 worden zonder opmerkingen met 9 stemmen bij 6 onthoudingen aangenomen.

IV. Eindstemming

Het ontwerp van decreet wordt met 9 stemmen bij 6 onthoudingen aangenomen.

Stefaan SINTOBIN,
voorzitter

Koen DANIËLS
Katrien SCHRYVERS,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

GEB/DPIA	gegevensbeschermingseffectbeoordeling
IKG	inkomensgerelateerd
IKT	inkomenstarief
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
VBJK	Vormingscentrum voor de Begeleiding van het Jonge Kind
VECK	Vlaams Expertisecentrum Kindermishandeling
VTC	Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens
WVG	Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (beleidsdomein van de Vlaamse overheid)